

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECENI ES HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PART HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Évi: Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor. — ill.
Heti: Félévre 9 kor. Negyedévre 4 kor. 50 fill.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:

Dr. Varga Lajos Békásy Jenő.

Egyes szám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Piacz-utca 9. Telefon 412

Munkaidő.

Irta: Bakonyi Samu

A parlament csak a jövő hónap dereka felé kezdi meg működését, de bizonyos, hogy a politikai élet már szeptember folyamán erősen föllendül. A kormány tagjai egymás után érkeznek haza nyári üdülésükből és ugyan csak neki állnak a törvényhozás tárgyalását előkészítő szorgos munkának. A reánk következő hónapok tehát igazi próbáját mutatják meg a nemzeti többség és a kebeléből alakult nemzeti kormány erejének. A mindenféle fajta elégedetlenség, türelmetlenség, rosszakarat és tulhajtás nemsokára alkalmat talál, hogy konkrét javaslatok szemből indokolja meg időelőtti berzenkedését.

Látni fogjuk a kormány programját, nem rövid elvi kijelentésekben, hanem kidolgozott előterjesztésekben, úgy, amint a trónbeszédben jelzett reformokat az életben megvalósítani akarják azok a miniszterek, akik a király kezéből kapták ugyan kinevezésüket, noha kétségtelen, hogy a nemzet bizalma jelölte ki őket, mint az alkotmányos ellentállás kipróbált vezéreit. A parlamentaris kormányhatalom e két alapvető tényezőjére támaszkodva, a kabinet most már hozzáfog az alkotásokhoz.

Ohajtania kell minden alkotmányos gondolkodású polgárnak, hogy az alkotó munkának segítségére jöjjön a lelkiismeretes ellenőrzés és a tárgyilagos bírálat. Reméljük, hogy az egészséges parlamenti életnek ezen feltétel nélkül szükséges elemét sem fogjuk nélkülözni törvényhozásunknak nemsokára bekövetkező új korszakában. Eleve tisztában vagyunk azonban azzal is, hogy a rakoncátlan és rosszhiszemű kötekedés sem fog elmaradni s meglehet, hogy a legkülönbözőbb irányzatú töredékek találkoznak egymással a tisztas nemzeti munka féktelen ostromában.

De busulni ezen nincs semmi okunk. A hazugságok és éretlenségek most már menten elveszítik minden hitelüket és vonzó erejüket, mihelyt a nemzet látni fogja, hogy az, amit olyan vadul támadnak, üdvös változás, amely a nemzet erejének összegyűjtésére és gyarapítására vezet. Mindamelllett bővben leszünk a felületes, ferde és kép-telen támadásoknak, mert az okvet-

lenkedőknek nem az a céljuk, hogy a nemzetet felvilágosítsák, hanem, hogy az igazság elhomályosításával a maguk feldírt hazafiságát ragyogtassák. Jó szerencse, hogy a magyar nemzet sohasem szerette a szertelenkedést, a mi józan néptünk a hetyke legénykedést legfeljebb a korcsában tudja megtűrni, a komoly munkát pedig mindig többre becsülte a szájhősök zagyva és garázda hengegésénél.

Ez a komoly munka veszi most kezdetét. Vele szemben az üres és rágalmazó fecsegés elveszti minden képzelte erejét. A jövő évi költségvetésből — amelynek előmunkálatai részben már készen állanak — világos képet alkothat magának az ország a függetlenségi párt által osztatlanul támogatott kormány általános politikájáról. Ez a politika még nem a függetlenségi párt programjának a megvalósítását foglalja magában. De azért mi mégis támogatjuk, mert az átmeneti időre vállalt kötelezettségeken túl a függetlenségi programnak egyetlen pontjával sem ellenkezik. Az átmeneti idő kötelezettségeit pedig valamennyien nyíltan és határozottan választóink előtt vállaltuk. És a függetlenségi párti szavazatokból kikerült óriási erő kétségbevonhatatlan bizonyosság amellett, hogy a nemzet épen akkor, midőn legelőször adott a függetlenségi pártnak abszolút többséget, magáévá tette az elhatározásunkat, hogy az alkotmány megmentése és a megújuló támadások ellen való biztosítása érdekében vegyük kezünkbe a kormányhatalmat és folytassuk a függetlenségi eszme diadala felé való szakadatlan előnyomulást politikáját.

Az alkotmányos élet rendjét helyreállítottuk. Most következik az alkotmány biztosítása. Ki tagadhatja meg jó lélekkel, hogy a kormánynak az alkotmánybiztosítók gyarapítását célzó politikájában a függetlenségi felfogás jut kifejezésre? A közigazgatás ugynevezett államosítását leghevesebben mindig a mi pártunk ostromolta. A magyar nemzet és a magyar állam mai helyzetében az államosító politika végzetessé vált volna a függetlenségi eszme jövőjére aminthogy szomorúan bebizonyult az is, hogy az önkormányzati jogaikban megnyírbált törvényhatóságok csak közönségük és tisztikaruk óriási áldozatkészsége és önmegtartózkodása árán voltak itt-ott képesek az önkényura-

lom erőszakosságaival tartósan szembe szállni.

Az állami közigazgatás immár nem kormányprogram. Helyét a megyei és városi törvényhatóságok önkormányzatának fejlesztése, ellentálló erejének fokozása, a vármegyei pénztárak visszaállítása, a kormány és a törvényhatóság közötti támadt összeütközések birói eldöntése foglalta el. Mindez a függetlenségi program előnyomulása. Amely téren pedig közvetlenül előzményeket az alkotmányellenes uralom által teremtetett kényszerhelyzetben még el nem érhetünk, visszaesésnek ott sem szabad mutatkozni. A gazdasági kiegyezés tárgyában szükséges előzetes tárgyalások a két kormány között ugyancsak szeptemberben fognak megkezdődni és a magyar kormány erélyétől várhatólag mihamarabb dűlőre is jutnak. A vámsorompókat a kereskedelmi szerződések érvényének tartama alatt, fájdalom, fel nem állíthatjuk. De rendezhetjük és rendeznünk is kell végképen a valuta — illetőleg most már a készfizetések felvételének kérdését, amelynek elődázására az osztrák kormány eddig mindent elkövetett, de amelynek további késleltetésére irányuló minden törekvéssel szemben a kormánynak minden bizonnyal a legerőteljesebben kell sikra szállania.

Kossuth Ferencnek a kereskedelmi tárca költségvetése kapcsán a képviselőházban tett kijelentései után nem lehet kétség aziránt, hogy vámszövettséget többé semmi szín alatt nem kötünk. A függetlenségi párt gazdasági politikájának eme sarkelve tehát a kormány programjában szintén érvényesül. A mai tényleges állapotnak szerződés alakjában való fentartása esetén pedig mi sem természetesebb, mint az hogy a kötendő szerződésben feltétlen biztonságot kell nyernünk arra nézve, hogy a tényleges különválás esetleges rázkódtatásainak kikerülésére vagy legalább ezek hatásának sikeres ellensúlyozására legbiztosabb eszközök megszerzésében, a mezőgazdasági termények belfogyasztásának biztosításában, egyszóval iparunk nagyszabású fejlesztésében korlátozva semmiképen sem leszünk.

A gazdasági önállóság így készen fogja találni azt az ipart, amelynek megvédelmezésére és gyarapítására hivatva van. És így lesz igazán a gaz-

Ruhafestő és tisztító

Frabéczy Antal

Debrecen, Széchenyi-u., 42.

gőz- és motor-tízem.

dasági önállóság a gazdasági jólét forrása. S hogy az anyagi boldogulás ne csak egyes osztályok kiváltsága, hanem a nép minden rétegének áldása legyen, különösen pedig az annak létrehozásában legfontosabb tényezőnek, magának a munkás-osztálynak üdéré szolgáljon, a kormány számos és jelen tékeny javaslattal fog előállani, amelynek mind munkások helyzetének javítását lesznek hivatva megvalósítani.

Anyagi érdekű reformok mellett természetesen legfontosabb feladat a választási reform megvalósítása lesz, amely egyúttal a legfőbb alkotmányos jog gyakorlatában egyesített egész nemzetet avatja az alkotmány védelmére hivatott legyőzhetetlen hadsereggé. Az általános választói jog kezdettől fogva a függetlenségi párt programjának sarkalatos tétele volt. Mert mindig azt vallottuk, hogy a magyar nemzet a maga egészében a függetlenségi politika híve s ha az egész nemzet kezébe tesszük le a döntést, ez csak a függetlenségi eszme győzelmére vezethet. Ez a győzelem be fog következni. A lelkiismeretes, lankadatlan munka útján immár biztos léptekkel haladunk feléje. Aki ezt a munkát hátráltatni akarja, a független magyar állam ellenségeit segíti.

Bűnös és a társadalom.

Írta: Hamvas József.

Az eszmék sem halhatatlanok. Törvények és rendszerek koruk szülöttei. Amikor keletkeznek, utat mutatnak a világ és a felfogás, mely születésekor liberális volt, koraszok multán a fejlődés kerekítője lesz.

Korunk nagy küzdelmet folytat a régi rendszerek békóival, de nehezen szabadul föl, mert a középkori felfogás ázsiai rendszere ma is még nem egy hatalmas intézményi hatást és a neveléstől kezdve végig az élet

minden ágazatában még erősen érezteti erejét.

Ebben a küzdelemben igen figyelemre méltó az a törekvés, mely a bűnösnek a társadalomhoz való viszonyával foglalkozik és arra törekszik, hogy a bűneseteket korunk felfogásához méltóan.

Ne gondolják a jogtudósok, hogy ez a kérdés csak az ő szakmájukhoz tartozik. Tisztán költői művekből is érdekes jelenségeket gyűjthetünk. Arany János például sohasem bünteti embereit a világi igazságszolgálat megtorló eszközeivel. Sőt, ha a bűnös ott áll a bírák előtt, mint Agnes aszszony, még akkor is elviszi onnan. Ibsen pedig még tovább megy, nem az embert tekint bűnösnek, hanem a törvényt, amely nélkül nem volna büntudat, lelkifurdalás és rossz ember. A törvény alapján álló társadalom mély és hazug romlottságát mutatja be Echegaray.

Ez csak néhány példa, de három egy mástól messze eső ország nagy gondolkodói mutatják, hogy az emberiség felfogásában a büntetésről alkotott régi fogalmak átalakulónak vannak és hogy új formákat keresünk azok szárára, akik a nagy rendet valamilyen módon megzavarják.

A büntető igazságszolgáltatás a legújabb korig megtorlás volt, a társadalmi rend bosszuállása az egyénen, aki a „világrend” et megsértette. Csak lassankint kombinálták a bosszuállást azzal a gondolattal, hogy a vétkest talán meg is lehetne javítani és a büntetésnek háza erre a célra is berendezkedett.

Ez a kísérlet általános kudarcra végződött. Nem kell mindenkinek Trau Miksa „A modern büntető rendszer csodája” től irt könyvét elolvasni, tudja azt mindenki, hogy a fegyházak egyetlen megtévedt embert sem adtak vissza a társadalomnak, sőt aki onnan kikerül, nemcsak alaposan képzett gonosztevő, hanem a moderna humanizmus és a középkori megtorlás összekeveréséből olyan abszurdum keletkezett, hogy a hivatásos bűnösök jóformán csak a fegyházakban érzik jól magukat, amint Sudermann „Stein unter Steinen” című darabjában pompásan bemutatja. A szabadságvesztéssel büntetett emberek kezelése korunk legnagyobb tévedései közé tartozik és marad is mindaddig, amíg a büntetésről alkotott fogalom meg nem tisztul attól a középkori felfogástól, hogy a bün-

tetés megtorlás, a társadalom bosszuállása, a megsértett „világrend” érdekében.

Oppenheimer Ferenc dr. berlini tudós, a minap egy nagy német lapban fejtegette ezeket a gondolatokat és úgy véli, hogy a fogságbüntetéssel sújtott egyének nevelésén kell változtatni és gyerekes foglalkozásaiktól egészségtelen életmódjuktól szinlelésére szoktató tanítóiktól kell elsősorban megmenteni őket. Izomedz mozgás, életkedvet adó foglalkozás és főleg a megtámadott önérték kigyógyítása és megerősítése az első feladat, melyet meg kell oldani, ha nem akarunk belenyugodni abba a ténybe, hogy a visszaeső bűnösök száma ijesztő módon szaporodik.

Ez lenne az átmenet első foka, de nem a megoldás. Nézete szerint, amint bő tapasztalata alapján mondhatja, a fogságbüntetés már is meg kellene szüntetni. Kisebbségeknek a vétkes anyagi viszonyokhoz mért pénzbüntetés váltaná fel a fogságot. Ha pedig valaki fizetni nem tud, valamely neki való munkával róna le tartozását.

Azok számára, akiről bebizonyosodik, hogy a közrend megátalkodott ellenségei, legnagyobb büntetésül azt szabja, hogy az illetet valamely egészséges, de munkaerőben szűkölködő gyarmatra kell kitelepíteni, ahol új életet kezdhet, természetesen egész szabadon. Mert ennek a moder büntető felfogásnak mindig az a vezérlő gondolata, hogy hogyan lehet újra hasznos jó emberré tenni azt, aki egyszer a helyes útról letért. Szóval az egyén szabadságát követelik meg azok számára is, akik nem illenek a meglevő rend korlátai közé. Mindig az ember java lebegjen előttünk és ezzel nem fér össze olyan büntetés, melyet megtorlásnak, sőt bosszuállásnak lehetne nevezni. Ne a vétket nézzük, hanem az embert.

Ez pedig nemcsak nemesebb eljárás, de okosabb is, mert nem nevel általa az emberiség a fegyházakban egész gárda gonosztevőt.

Egyház és iskola.

Beiratások a hajduböszörményi ref. főgymnásiumban 1906 szeptember 1-én kezdődnek és szeptember 8-ig tartanak, mely idő alatt a tanulók felvételeinek.

Mese.

Írta: Géczy István.

Egy fürtös fejű ifju lovag, nevető kék szempárral, rózsapiros arccal, tiszta, mint szálló pelyh; szép, mint Adonis; böles, mint a Korán és vitéz, mint Bayard lovag, fiatal szívének rajongó lelkesedésével elindult a nagy világba, hogy lemondva minden földi hiúságról, érzéki gyönyörrel, diadalra juttassa azt, ami után lelke annyira szomjazott, az „Igazság”-ot.

Hosszu fáradságos vándorlása közben egy idegen országba jutott, ahol szétszórt holttestek heverték, félegetett falvak füstölögtek, mindenütt gyász és pusztulás hirdete egy lefolyt háborúnak borzalma. Mielőtt tovább haladt, annál több temetetlen holttestem feküdt szerteszét az országúton; árok partján; — mezőségen, mindenütt, a merre csak a szeme ellátott.

Feje felett mint szakadozott tóhas felhő koválygott a hollók és a dögkeselyűk tábora és ez a szálló felhő vezette őt mindig baljebb baljebb a kipusztult országba, amíg nem egy csendes csillagos éjszakán rábukkant a legyőzött tábora.

Harcodott férfiaknak könnytelen keményszívű asszonyok öntötték a golyót, kőszőrülték a kardot és buzdították a vezér nélkül osztagokat új hararra, egy végső küzdelemre.

Itt tudta meg a vándor ifju, hogy egy boldog, szabad kis országra ráfeküdt egy éhes nagy hatalom, hogy nyers erejével, seregeinek megszámlálhatatlan sokaságával elsöpörje a térről ezt a szabad kis országot, s dolgos kezű népét rabigába hajtsa, szolgaságra vessze.

És az ifju hős, lázba égő arccal, kezébe ragadta szablyáját s magasra emelve mégesküdt ott a csillagfényes éjben, hogy diadalra visszavivja ennek a maroknyi népnek ledrágább kincsét, — a szabadságot!

Riadót fuvatott; aztán: Hajrá, hajrá!

Neki az ellenek! Mint próféta vezette a népét ütközetről ütközetre; diadalról diadalra. Egyik kezében halált osztó kardja, másikkban a rongyos tépett, véres zászló.

Harcolt a maroknyi nép prófétája élén, hullott az ellen rakásra, mint őszi levél viharzugása közt, halottakkal telt meg minden talpalatnyi tér, mintha csak a végítélet napján temetőre változnék át az egész nagy mindenség!

De az elesettek helyén új hadsereg támadt és a mint fogyott a hősöknek száma úgy nőtt mindég csak nőtt a szabadságtipró vad csorda.

Egyszer aztán kiesett a próféta kezéből is a kard, földet ért a zászló, elveszett a szent ügy, legyőzték a vezért és a durva nyers hatalom őt, az Igazság bátor hirdetőjét, láng-

lelkü harcosát, ledobta a tömlőc fenekére néma kisértetek és patkányok közé.

Hogy elűzze magától a kisértő árnyakat, barátságot kötött a patkányokkal, beszélgetett velök s megértették egymást. Megosztotta velük kenyerét, amelyet naponként nyújtott be egy láthatatlan kéz, a patkányok aztán hálából apró erős kis fogaikkal egy éles vasszöveget rágtak ki a falból, amelylyel ő tíz hosszú esztendő nehéz munkájával akkora nyílást vágott a kőfalon, hogy kiferhetett rajta és megszabadulhatott nehéz rab-ságából.

A haja már deresedni kezdett, acél izmai megtárgultak, elgyöngültek, de elméje még élesebb lett, megtanult a sötétben tisztán látni, bölesen gondolkodni és lankadó erejét visszaadta a hit, mely megszállta lelkét, hogy elméje tisztaságával ki fogja vinni azt az Igazságot, amit nem tudott diadalra juttatni szíve lelkesedésével, acél kardja erejével.

Legelső útja egy nagy városba vezette, ahol a tágas főtéren felállított emelvényről díszes menyezet alatt, a város bírja osztotta az Igazságot.

Már csak egy pörlekedő pár várt az ítéltre.

Az emelvény előtt porban fetrengve sirákozott két sápadt asszonyszemély, míg fent az emelvényen, a bíró oldalánál gögös pöffeszkedéssel magyarázta panaszát egy gaz-

Uzletemet Egyház-ter 3. szám alá helyeztem át, s az összes árukat melyen leszállított áron árúsítom ki. **Borsos Kata.**

Kitüntetett tanfőru. A debreceni országos tanítói árvaház igazgatóját, a kiváló paedagógust, Kozma Lászlót, szép kitüntetés érte augusztus 28 án. A Magyar Tenitők Országos Bizottsága e napon tartott gyűlésében az elhunyt Somlyai József helyett nagy szavazat többséggel őt választotta meg a bizottság elnökévé. Ez az első eset, hogy elnökül vidéki tanfőru választottak és épen e körülmény is élen tanuskodik Kozma László országosan elismert kiváló képzettsége mellett.

H I R E K.

Pár szó a kosztos diákokról.

Pár nap múlva megnyílnak az iskolák kapui, megélnék az utca diákok sokaságától és lármás lesz azok zajától. A hirdapok apróhirdetése között már is tucat-számra találni a következő pár sort:

„Egy-két iskolás fiú intelligens családnál teljes elhelyezést talál. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.”

De van aztán olyan is, ahol még azt is hozzáteszik: Kellő gondozásról, alapos oktatásról, szigorú ellenőrzésről stb. gondoskodva van.

Es mind igen szép, ha betartják és szó sinea róla, hogy sok helyen az ígéret nem csak üres szó marad, azonban vannak igen sűrű kivételek.

Es ezekről óhajtnak néhány szót szólni. A gyermek ugyanis beköltözik új otthonába. Megkezdődik az előadás, amelyet a gyermek kezdetben szorgalmasan látogat s feladványait pontosan elvégzi. Megteszi ezt elsinte, ha a háta mögött nem is áll seki, aki erre buzdítja, serkenti. Azonban sajnos, számos esetben csak az első hónapokban van így, később a gyermek mindinkább hanyagabb lesz, dolgával nem törődik, ezenkívül magaviseletben is feltűnő visszaesést mutat fel. Ahol lakik, ezt észre nem veszik, nem ügyelnek rá, más dolguk van. Az a fő, hogy enni kapjon, hogy odahaza a koszt miatt ne panaszkodják. Talán furesám hangzanak ezek a szavak, de tessék elhinni, hogy így van.

Arról nem is szóltunk még, hogy vajon megfelel-e máskülönbben a hely, ahol a gyermek szabad óráiban tartózkodik? Pál-

dag ruházatu kalmár. A vándor odament az asszonyokhoz és megkérdezte az idősebbet, miért siránkoznak annyira, miért fetrengenek a porban és miért verik homlokukkal a földet?

— O, jó uram, szörnyű a mi bajunk, szörnyű a bánatunk. Az a gazdag kalmár, ki most panaszol be bennünket a bírónak, ötven aranyat adott nekem kölcsön, beírva a kötelevébe, hogy birtokomból bármit elkobozhat, ha az ötven aranyat a kitűzött időre vissza nem fizetem.

Ez az idő elmúlt, és én nem tudtam fizetni, fel is ajánlottam neki minden vagyonomat, de ő a leányomat követeli, azt állítja, hogy joga van hozzá, mert a leányom szintén az én tulajdonom, és én felajánlottam neki mindent, a mi az enyém, — így szól az írás, — ha fizetni nem tudok.

És a mi nagy bajunk jó uram és nincs a ki segítsen rajtunk, nincs, a ki jó tanácsot megmentsen e szörnyű veszedelemből.

— Szíriusd fel omló könnyeidet szégyen meggyőzött lélek te, nem oly rosszak az emberek, mint ahogyan hisszük. Én leszek a tanácsadód, én leszek a védőd.

Megszólalt a bíró; a vád im elhangzott, van-e valaki, a ki vállalkozzék a védelemre is?

Az idegen előlépett, hogy megvédelmezze az árvákat, elhagyottakat.

Ragyogó ékesszólással, meggyőző erővel verte le a kalmár követelését, napnál fénye-

dál egészségi szempontból? Tapasztalat bizonyítja, hogy gyakran négy öt diákot be dugnak egyetlen kicsiny szobába. Nem akarjuk részletezni ezen körülmény óriási hátrányát, azt azonban állíthatjuk, hogy az ilyen szobában a tanulás pl. télen — amidőn nem mehetnek ki a szabadba — nehezen megy. Hát ha még megemlítjük, hogy ha hangosan tanul mind a négy vagy öt diák, úgy teljesen ki van zárva, hogy leckeiket megtanulhassák, mert egyik a másikat háborgatja. Ha nem is soroltuk fel mindazon okokat, amelyek sok falusi diák bukását okozzák, a felsoroltak nagyban hozzájárulnak ahhoz.

Amidőn tehát a vidéki szülőket figyelmeztetjük, hogy csak olyan helyre adják gyermekeiket, ahol már előre biztosítékot látnak, hogy gyermekeik ott a szükséges ellátásban részesülnek, úgy vélják, helyén való dolgot cselekednek.

Bocskay-ünnepély Hajduszoboszlón.

Fényes ünnepély színhelye volt tegnap Hajduszoboszló városa. Tegnap volt 300 éve annak, hogy Bocskay Korponán kelt levelel Halasi Fekete Péter lovas kapitánynak s az alatta szolgáló nadjuknak adományozta Szoboszlót s egyidejűleg nemesi rangra emelte a hajdukát. Ezt az évfordulót ünnepelte tegnap nagy lelkesedéssel Szoboszló városa.

Debrecenből Veszprémy Zoltán főispán Kovács Gyula alispán, Pákozdy Sándor főjegyző, Dávidházy Sándor aljegyző, Boldi zsár Kálmán tb. tanácsnok és a helyi sajtó néhány tagja vettek részt az ünnepélyen. A vendégeket 100 főből álló lovas bandérium fogadta. A főispánt óriási lelkesedéssel fogadta a közönség s a város határáig elébe ment, hol G. Tóth János főkapitány a bizottság elnöke üdvözölte, mire Veszprémy meleg hangon mondott köszönetet a lelkes fogadtatásért. Ezután a főispán kíséretével együtt a városházára vonult, ahol, Fekete Sándor üdvözölte a főispánt és a vendégeket a város nevében. Innen Fekete Sándor vendégszerző házába vonult a vendég sereg reggelre.

Félkilencor istentisztelet volt a ref. templomban, minek befejeztével a piactéren kezdődött az ünnepély óriási közönség jelen-

seben bizonyította be az üldözöttek igazát, s a vádló kalmár embertelen követelésének Isten és a föld törvények értelmében való tarthatatlanságát. A tömeg ujjongott, tapsolt a védőnek, és úgy üdvözölte őt, mint új Messiást. A bíró pedig kérdőleg, gyanakodva nézett a kalmárra.

— H-lottad ezt kalmár, az ügyed rossz-szul áll, az Igazság serpenyője félre billent, bizony, bizony mondom követelésedért nem adnék egy fabatkát.

— Kegyes bíró, válaszolt a kalmár. — Nagy az én bizodalom az én Igazsághoz, s magad is be fogod ezt látni, ha ügyemet jobban meg vizsgálod.

És a bíró zsebébe csuszított egy er szény aranyat. Való igaz, mondá a bíró, hogy jól megfontolva a dolgot, elmémben javadra kezd derengni az Igazság, ámbár a serpenyő még mindig ellened van!

— Nézd meg jobban ő böles bíró azt a serpenyőt, világosítsa fel az ég a te böles elmédet. És újra a bíró zsebébe csuszított egy követ arannyal telt erszényt.

— Igazad van derék kalmár, elmém már tisztán lát és el nem vakíthat egy idegen kóborló hazugsággal teli védő beszéde.

— A leány a tied, jogod van hozzá, megfizettél érte. Így itélek én, az igazságos bíró!

Es a tömeg, amely az imént még ujjongva üdvözölte az idegen tudóst, gunyos

léteben. Fekete polgármester lelkes beszéd után a 300 éves zászlóra helyezte a díszes szallagot mely arannyal kihimezve a következő felirásai olvasható.

„Bocskay István fejedelem emlékének letelepítettük 300 évfordulója alkalmából halás kegyelettel a lovashajduk utódai 1906. szeptember 2.”

Ezután Kállay Sándor tanár szavalt a Sas Ede egyik alkalmi költeményét, 11 órákor diszközgyűlés volt, melyen Fehér Gábor árvaszéki ülnök méltatta szép beszédében Bocskay érdemeit. Majd elhatározták, hogy a beszédeket jegyzőkönyvben örökítik meg. Végül a teremben aranybetűkkel el-fátott díszes márványtáblát helyeztettek el a következő felirással:

Aldott emlékü jólievőjének

Bocskay István

fejedelemnek emléket s a hajduság betelepítésének 300 ik évfordulóját ezen közgyűlési teremben ünnepelte meg Hajduszoboszló rendezett tanácsu város képviselőtestülete diszközgyűlés tartása által 1906. április 2 án.

Délben bankett volt, melyen 300 ember vett részt.

Munkás-sztrájk

az István malomban.

Harc a vasárnapi munkaszünetért.

Három száz munkás sztrájkol.

— Saját tudósítónktól. —

Megdöböntő esemény történt ma reggel, mely izgatottsággal tartja az egész környék gazdáit. Debrecen város legnagyobb gőzmalmában, az István malomban ma reggel kiütött a sztrájk. A gépek nem zakatolnak, a munkások nem sűrögnek-forognak a nagy ipartelepen, minden csendes és kihalt.

Tudósítónk kora reggel felkereste a malom igazgatóját, kinek távollétében Dresdner Ármán irodafőnök a következőképen adta elő a sztrájk történetét:

A malom vezérigazgatója May Andor, mult hét csütörtökön sürgős családi ügyben

rőhej közben kiverie a városból, lökdösve, leköppe az Igazság legendás bajnokát.

Ki-ös vándorlása közben, amikor már csak úgy vonszolta maga után az életet, egy oly csodaszép vidékre vetődött, aminő csak a paradicsom kert lehetett a bűnbeesés előtt. A kék égboltozatról tisztán ragyogott le a nap, s feje felett arany tollu madarak röpkedtek, s bűvös dallól zsongott az egész környék. A fáradt aggastyán félig elkábultan dült le a puha pázsitos fűre.

Egyszerre a bok árnyékából egy fekete fűrtös ifju és egy aranyhajú leány jött ki.

Az ifju olyan volt mint ő, élete tavaszán, a leányka pedig üde, mint egy májusi költemény, ártatlan, mint a meg nem született gondolat.

Hosszu arany haját játszva esókolgatta a napsugár, s szeme kék egében üdvözült, aki belenézett.

Szerelmes odaadással simult a leányka a legényhez, az pedig izmos két karjába zárva rátapasztotta ajkát a leány ajkára, s egy csók csattanásában hangzott el a világ legezebbik zenéje. A vándornak pedig, olt a rejtkehelyén megdobbant a szive, egy édes zsibbadás reszkettett át rajta, s ősz fejjel tudta meg, hogy mint fűrtös fejü ifju, milyen közel volt kitűzött céljához, mert egy igazság van e világon, melyet be nem meccsolhat semmi földi piszok, kedvesünk első szüzi esőkje.

A Magyar Király kávéházban hangverseny

Ma és a következő napokon Magyarország legkiválóbb szalon-zene-kara FÖLDESI SZERÉN k. a. hegedű-művész, Magyarország első hangverseny-igányprimánusja, Szabó Irén ühölgy zongoraművész 12 tagu zenekarával, Goldmann A. karnagy a Nemzeti színház tagja közreműködésével. Egyúttal bátor vagyok a n. 6. közönség b. figyelmét felhívni, méltóztassék zenekaromat meghallgatni, hol a legújabb magyar népdalok, operák, operettek, nyitányok, egyvelegek, angol és francia újdonságok, művészies összejátékkal adatnak elő. — Szabad bemenet. — Kezdeté este 8 órákor. — Szabad bemenet. —

A n. 6. közönség b. pártfogásáért esedezik tisztelettel ERŐS JAKAB, kávé.

volt elutazandó, amikor felkereste őt a munkások küldöttsége és átadott neki egy memorandumot, amelyben a munkások bérfelemelést, jobb bánásmódot és a vasárnapi munkaszünet behozatalát kérik.

May igazgató átvette a küldöttségtől a memorandumot, de választ nem adott, hanem arra kérte a munkásokat, hogy várjanak ma délutánig, amíg visszaérkezik Debrecenbe. A munkások azonban csak vasárnap reggelig adtak halasztást a válasza. May Andor igyekezett őket rábeszélni, hogy várjanak, amit a küldöttség kilátásba is helyezett. Azonban a dolog másképp történt.

Tegnap vasárnap reggel ismét megjelent a malom irodájában a munkások küldöttsége és követelték a memorandumra adott választ. A vezérigazgató távollétében Dresdner irodafőnök fogadta őket és kijelentette nekik, hogy ügyükben csakis May Andor és az igazgatóság van hivatva dönteni. Kérte őket, hogy legyenek ma délutánig türelmesek. A küldöttség ismét kilátásba helyezte, hogy az üzemben az igazgató megérkezéig fennakadás nem lesz, mégis ma reggel 6 órakor az éjjeli munkásokat a nappaliak nem váltották fel, sztrájkba léptek és így az üzem szünetel.

Az István-gőzmalom 40 szakmunkást, 220 napszámot és 40 raktári munkást foglalkoztat, akik mind abbahagyták a munkát és kivonultak az Olajútba, ahol tanyát ütöttek.

A malom igazgatósága rögtön értesítette telefonon a rendőrséget és tűzvédelmet a történetekről és mindkét helyről készültséget kért, amit meg is kapott. A környék kiszáradai most szállítják be a malomba az ideigabonát és már is több mint 2000 méter-mázsa tuzát hoztak be, amit a malom természetesen már nem tudott átvenni. A meg rakott kocsi ott állnak a nagy ipartelep udvarán, a gazdák pedig szomorúan sóhajtoznak, hogy keservesen összetakarított gabonájukat vissza kell vinniük.

Egyelőre még beláthatatlan a sztrájk következménye és azt sem lehet tudni, milyen lesz a kibontakozás.

Szabó Kálmán országgyűlési képviselő az István malom részvénytársaság elnöke ma délután 6 órára igazgatósági gyűlést hívott egybe, mely határozni fog, hogy a malom milyen állápontra helyezkedjék a munkások követeléseivel szemben. Ma ezt a felhívást becsújtották ki: „Amennyiben az „István“ gőzmalom munkásai egész önkényesen a malomban a munkát abba hagyták, felhívja az igazgatóság a munkásokat, hogy ma este 6 óráig munkájuk felvétele végett annál inkább jelentkezzenek, mivel a nem jelentkezők magukat elbocsátottnak tekintetik“.

Tudósítónk felkereste a sztrájkba lépett malommunkásokat az Olajútban és erről a következőket jelenti:

Az Olajútban.

Ma reggel hirtelen kiütött a malommunkások bérharcát Debrecenben is. A munkások a múlt héten béremelést kértek. A kérelmet csak Trnka Gottlieb malomtulajdonos teljesítette, aki nyomban megadta a bérfelemelést és teljesítette a munkások egyéb kívánságait is. A kérelmek teljesítését megígérték még a Hortobágy-gőzmalom tulajdonosai is, ahol egyelőre dolgoznak még a munkások; ellenben az István és Erzsébet

gőzmalom munkásai, miután a kitűzött határidőre az irások kérelmekre kielégítő választ nem kaptak, ma reggel nem álltak munkába és megkezdték a bérharcot. Követeléseik több pontjai a következők:

1. Legalább 40 fillér napi béremelés, átlag pedig 17 százalékos béremelés. A summas munkások (ide tartoznak a darabszámok és a kisebb vállalatok) 3 koronától 3 k. 60 fillérig terjedő napibér.

2. Tisztességes, emberséges bánásmód.

3. Szabad szervezkedés, a szakszervelet megalakítása.

4. Teljes vasárnapi munkaszünet.

5. Május elseje ünnepnap legyen.

6. A munkaidő 12 óra; 6 órától 6 óráig.

Az éjjeli külön órákért 40 fillér óránként a munkabéren felül.

7. A gépekre és főképp a munkások testi épségére veszélyes helyek kiigazítása.

8. A bérharc miatt senki sem üldözhető.

9. A munkás egész héten át kapjon munkát.

Ma reggel jelentették be az István és Erzsébet-malom munkásai mintegy kétszázán — a bérharcot dr. Boldizsár Kálmán főkapitány-helyettesnek, aki tudomásul vette ezt. A sztrájk tanyája helyéül az Olajútot jelentették be, hová dr. Boldizsár 2 rendőrt küldött. Az István-gőzmalom védelmére 4 rendőrt és tüzoltót vezényeltek ki.

Ma reggel óta az Olajútban ütöttek tanyát a sztrájkolók, ahol igen osendesen viselkednek és türelmesen várják a sztrájk lefolyását. A tanyán kint van Vágó Béla, a szociáldemokrata párt titkára, aki kint tartásra buzdítja őket.

Maguk a munkások a bérharc okán a türelmetlen, piaci drágaságot mondják, amiben igazuk is van. Arról senki sem tud, hogy a malom elbocsájtották volna őket; tudják, hogy ez képtelenség, mert képzett munkást nem kaphatnak a budapesti sztrájk után. Az István-gőzmalom munkások nyíltan mondják, hogy ők a helyzet urai, mert az átalakítási munkák alatt, május 15. től július 20-ig az István malom nem dolgozott, tehát nincs készlet, ellenben a megrendeléseknek eleget kell tenni. Tudják azt is jól, hogy a malom a múlt évben ráfizetett az üzemre, az idén pedig költséges befektetéseket eszközölt, amelyekért az üzemet hónapokra be kellett szüntetni, mégis sztrájkolnak, mert a türelmetlen drágasági viszonyok kényszerítik erre őket, amelyek sulyát ők érzik legjobban. Biznak benne, hogy az igazgatóság méltányolni fogja mérsékelt követeléseiket.

Békéltetés.

Mint értesülünk, dr. Boldizsár Kálmán főkapitány helyettes már intézkedett, hogy a békéltetési tárgyalások fölvetésének. Holnap, kedden délelőtt 9 órakor az Erzsébet-malom tulajdonosai (Fenyő Sándor és Schwarz Vilmos) fognak tárgyalni a munkásaik bizalmi férfiával, Galyas Antallal, míg holnap délelőtt 11 órakor, esetleg délután 3 órakor az István-gőzmalom r. t. képviselői a munkások bizalmi férfiával, akik a következők: Péntek Sándor, Fehértói József, Baranyi Sándor, Takaró Gábor, Boldizsár Sándor és Mike János.

Ugy véljük, a békéltetés sikerülni fog a kölcsönös engedékenység alapján. Ha a Hortobágy-malom holnap reggelre nem teljesíti a munkások kérelmét, ott is ki fog törni a bérharc.

— **Döntés a villamostelep ügyében.** Ma érkezett le a városhoz a kereskedelmi miniszter döntése a villamos telep ügyében. A miniszter a közgyűlés

2 szótöbbséggel hozott határozatát a Márton Imre és társai felebbezése alapján megsemmisítette.

— **A mai adótárgyalás.** Az adóki-vető-bizottság szorgalmasan dolgozik már két hét óta. Ma a következő polgárok adóját alapították meg:

Kovács Józsefné kenyérsütő 6 kor., öz. László Józsefné percesütő 6 kor., Szabó Jánosné bélessütő 10 kor., Rác Gáborné 6 kor., öz. Nagy Mihályné kenyérsütő 10 kor., Óri Andrásné kenyérsütő 10 kor., Boros Györgyné kenyérsütő 10 kor., Csapó Mihályné percesütő 10 kor., Szabó Istvánné percesütő 6 kor., Peiszen Gerzelyné bélessütő 12 kor., Szabó Balintné tyukkofa 5 kor. 40 fillér. Fehér Józsefné tyukkofa 3 kor., Szathmári Istvánné tyukkofa 7 kor. 50 fil., Takács Ferencné termény kofa 13 kor. 24 fillér. Öz. Kovács Józsefné edény kofa 12 kor. 24 fil., Kecskés Istvánné edény kofa 6 kor. Harsányi Sándorné edény kofa 6 kor., öz. Varga Istvánné edény kofa 12 kor. 40 fil., Váradi Károlyné kofa 1 kor. 60 fil., K. Szabó Jánosné kofa 5 kor. 40 fil., Orbán Lidia kofa 5 kor. 40, László Józsefné kofa 7 kor. 50 fil., Ballai Sándorné kofa 9 kor., Szabó József bérlő 10 kor., Bakóczy László bérlő 50 kor., Balla Ferenc 42 kor. 50 fil., Bőr Sándorné bérlő 15 kor. 25 fil., Bundi József bérlő 2 kor. 75 fil., Bura Sándor bérlő 7 kor. 50 fil., Busi András bérlő 85 kor., Diószegi Péter bérlő 50 kor. 40 fil., Fancsovics Jenőné bérlő 288 kor. 75 fil., Fejér Ferenc bérlő 5 kor., Györfly József bérlő 151 kor. 32 fil., Hevesi Gábor bérlő 104 kor., Kállay Sándor bérlő 205 kor., Kálmán József bérlő 91 kor., Kiss László bérlő 11 kor. 50 fil., Kovács Ferenc bérlő 8 kor., Kozma Péter bérlő 80 kor., Mátyás Józsefné bélessütő 6 kor., Tóth Jánosné kenyérsütő 6 kor., Nagy Ferencné kenyérsütő 8 kor., Cs. Kiss Sándorné kenyérsütő 10 kor., Dobródi Istvánné kenyérsütő 10 kor., Fekete Sándorné kenyérsütő 10 kor., Jobbágy János kenyérsütő 10 kor., Ponyor Jánosné kenyérsütő 10 kor., öz. Tóth Mihályné kenyérsütő 12 kor. 24 fil., Kozák Istvánné kofa 8 kor. 10 fil., Balla Sándorné kofa 8 kor., Kiss Istvánné kofa 8 kor. 20 fil., Szabó Józsefné kofa 8 kor., öz. Tóth Jánosné kofa 12 kor. 24 fil., Majlátyi Józsefné kofa 9 kor., Szilágyi Józsefné bérlő 56 kor. 25 fil., Mester János gázvezető 58 kor., Hidvéger Miklós és József bérlők 692 kor. 11 fil., ifj. Kertész István bérlő 443 kor. 68 fil., id. Pető János bérlő 15 kor., Kecskés István bérlő 20 kor., Ujvári Sándor bérlő 30 kor., Bundi Péterné bérlő 1 kor. 66 fil., Csige Ferenc bérlő 7 kor., Szepesi Andrásné bérlő 17 kor. 50 fil., Kertész István mellőztetik Pálfi Ferenc bérlő 34 kor. 52 fil., Pálfi Ferenc bérlő 12 kor. 75 fil., Csuka Sándorné kofa 4 kor., Vince Imre bérlő 5 kor., Vince Imre bérlő 25 kor., Tóth János bérlő 40 kor., Németi Józsefné bérlő 6 kor., Sütő Mihályné kofa 6 kor., Erdei Istvánné kofa 6 kor., Rác Istvánné virágárus 4 kor., Pap Jánosné kofa 6 kor., Szabó István bérlő 9 kor. 50 fil., Bona Juliánna kofa mellőztetik. Illés Benjáminné kofa 6 kor., Szóke Ferencné kofa 6 kor., Nyíri Istvánné kofa 4 kor., Egri Imréné kofa 6 kor., Bura István bérlő 13 kor., Vékony István bérlő 2 kor., Hornyák József 83 kor. 07 fil., ifj. Németi János bérlő 4 kor., Hadházi János bérlő 2 kor. 25 fil., Németi István bérlő 4 kor., Erdődi János bérlő 2 kor., Kovács Sándor bérlő 2 kor. 40 fil., Tokai János hentes 60 kor., Gaál Ferencné kofa 10 kor., özvegy László Sándorné kofa 10 kor. 80 fil., ifj. Vékony János kofa 2 kor., Diószegi Ferenc kofa 35 kor., Diószegi Ferenc 12 kor., 50 fil., Németi István kofa 7 kor., Kátóna József kofa 50 kor., Bőr János 10 kor. 50 fil., Vékony Balint bérlő 2 kor. 50 fil., Kiss János bérlő 48 kor. 50 fil., Kiss János bérlő 12 kor. 50 fil., Bundi István bérlő 8 kor. 70 fil., Hevesi István 40 kor., Molnár Albert bérlő 100 kor., Tóth András bérlő

Legjobb vetőgép a Melichar-tele páros soru „UNICUM-DRILL“

Kizárólagos raktár és képviselő **Hammer Sándorné** Bacher Rudolf ekegyár, Melichar Ferenc vetőgépgyár képviselője Debrecen, Piacutca 26. szám. — A nagy tőzsde udvarában. 422-x-5

10 kor., Vértési András bérlő 110 kor., Lovár Egylet bérlő 7 kor., 51 fill., Ménes Mihály bérlő 50 kor., ifj. Matolcsi István bérlő 5 kor., 25 kor., Nagy Sándor bérlő 6 kor., 50 fill., Orosz. tanítói árvaház bérlő 1 kor., Reményik Sándor bérlő 6 kor., Rózsa Bálint bérlő 18 kor., Rózsa Sándor bérlő 49 fill., Szikszai Gyula és Jablonczai Kálmán bérlők 178 kor., 75 fill., Szilágyi Sándor bérlő 5 kor., 50 fill., Tóth András bérlő 40 kor., Vilányi Imre bérlő 28 kor., 75 fill., Zöld Mihály bérlő 88 kor., 50 fill., Zöld Mihály bérlő 32 kor.

— **Polgári orvosok hadiszolgálatban.** A budapesti os. és kir. 4. hadtestparancsnokság ma leiratot intézett Debrecen város katonai ügyosztályához. A hadtestparancsnokság avégből keresi meg az ügyosztályt, szólítsa föl azokat a debreceni orvosokat, akik népfelkeltési kötelezettségüknek eleget tettek, hogy katonai mozgósítás esetén jutalom ellenében katonai orvosi szolgálatok teljesítésére kötelezzék magukat. Ezenkívül a hadtestparancsnokság jelentést kér arról, hogy a már magukat katonai szolgálat teljesítésére lekötött régebbi orvosok közt nem állt-e be személyi változás. A megkeresés elintézésének eredményét október hónap 25-ig kell a hadtestparancsnokság tudomására hozni.

— **Felhívás.** Felhivatnak azon kereskedő urak, akik a színházi függönyre hirdetésüket feladni szivesek voltak, legkésőbb f. hó 5-ig megtekinteni sziveskedjenek. Tisztelettel Gyöngyösi Viktor.

— **Apponyi a tanítókért.** Korszakot jelent az a körrendelet, amelyet Apponyi Albert gróf vallás és közoktatásiügyi miniszter intézett Debrecen városához és Hajdú-bermészeihez a tanítói fizetések rendezése ügyében. A rendelet augusztus 10-én kelet, tehát a tanítók országos gyűlése előtt 10 nappal. E körrendelet, amely a törvényhozás alapos munkájának az előszöve, kimondja a nagy elvet, hogy minden tanító, akár állami, községi vagy felekezeti, egyforma fizetést kap és pedig a segédtanító kezdő fizetése 1400 korona, aki segédtanítói rangban már 4 évet töltött, 1600 korona, a rendes tanítóé 2000 korona, aki 4 évnél tovább szolgál, 2200 korona. Ha a község vagy felekezet e fizetést nem tudja megadni, köteles állam segítségért folyamodni, hogy a tanítói fizetéseket kiegészíthesse. A fizetésrendezés már ez év július 1-től kezdődik.

— **Az asszonyoktól detektív.** A főkapitány detektívje volt hajdanán Gőnczi László. A volt detektív addig forgolódott Sávay Sándor vasuti másházó szemrevaló felesége körül, míg az megszökött vele. A férj feljelentette a feleségét, aki a pénzét és értékeit tárgyait is magával vitte.

— **Nyomorból halálba.** Ma hajnalban fölakasztotta magát a Hatvan utcai kertben egy szegény szűcsmeister Kerekes István. Végzetes tettét valószínűleg azért követte el, mert már hosszabb idő óta nem volt semmi munkája, s így családjával együtt nyomorgott. A szerencsétlen ember tegnap este az azal bucsuzott el feleségétől, hogy rokonát látogatja meg, ki a Hatvan utcai kertben lakik. Tényleg el is ment oda, mivel ma reggel 5 óráig együtt ivott. Reggel bucsuzott, s hazafelé indult. Ekkor már megérlelődött benne a rossz szándék, amit néhány pere mulva végre is hajtott s a kert egyik fájára felkötötte magát. A szerencsétlen embert a kerülő találta meg holtan. Azonnal értesítette a rendőrséget, honnan dr. Balkányi Eda orvos ment ki a tett színhelyére, azonban már csak a beállott halált konstatalhatta. Négy tagból álló családot hagyott maga után, a legnagyobb nyomorban.

— **Büvész estélyek a Bika szállóban.** Országhon kívüli hírvüvész mutatványai nagy közönséget vonzottak szombaton és vasárnap este a Bikában tartott előadásai alkalmával. Mindkét alkalommal

zsúfolásig megtelt a terem közönséggel, mely élvezettel szemlélte a büvész egyszerű mutatványait. Miután az előadásokról a publikum nagy része kiszorult, kedden és szerdán még egy-egy előadást tart Carmellini.

— **Amerikai szabónők a karcsúságról.** A newyorki előkelő nőiszabó üzletek tulajdonosai a napokban igen fontos tanácskozássra gyűltek össze, hogy megállapítsák a közelgő télre az előkelő női divatot. Tanácskozásukat a legnagyobb titokban, zárt ajtó mögött tartották meg, nehogy valami előre kiszivárognon a divatkonferenciáról, s valaki megelőzze őket. Most azonban vége a nagy tanácskozásnak s a félve őrzött titok már nyilvánosságra került. Eszerint a newyorki szabónők csak a karcsú, magas termetű nőkre voltak tekintettel, mert a divatot csakis nekik állapították meg. Most természetesen minden newyorki hölgy szeretne karcsú lenni, amit úgy érthetnek el, ha követik a szabók tanácsait, kik szerint a karcsúság titka abban áll, hogy nem szabad másképp feküdni, csakis oldalt s nagyon rossz szokás az, hogy a kis vánkost a nők a fejük alá teszik, mert a vér szabad keringését akadályozza s hátrányára van a hátgerinc teljes pihenésének. A kis vánkost mellőzni kell, vagy ha már valaki nagyon hozzá szokott, az arcát tegye rá. Egyáltalában a jobb oldalon kell feküdni, mert a baloldalon való alvás szív működési zavarokat okoz. Így tehát, az amerikai szabók valószínűleg orvosi utmutatást is adnak, amelynek mizdenesetre van haszná a test előnyös fejlődésére.

x **Debrecen két legrégebbi a legnagyobb ékszerüzlete a Blau és Lófkovits cégek egyesültek,** amennyiben előbbi beolvadt utóbbiba. Ezentúl csak az országsterete előnyösen ösmert Lófkovits Arthur órás és ékszerész cég folytatatik, de jóval megnagyobbított aranyokban.

x **Ötven koronát kap az, a ki nem tudja, hogy most Mentze Henrik ujdonság k áruháza Debrecenbe Kossuth-utca 4. szám alatt van.**

A Hortobágy hasznosítása.

Maholnap közgyűlés elé kerül ez a fontos kérdés. Az e célból kiküldött bizottság már elkészült munkálatával s terjedelmes jelentése a szakértők véleményével együtt fog a törvényhatósági bizottság döntése elé terjesztetni. A bizottság többségének véleménye az, hogy a Kövendi Domokos féle javaslat fogadassék el, mely szerint a 42.000 holdnyi területű pusztából 24.000 hold hasznosítsák ki s szántás-vetés céljaira adassék bérbe 14.000 hold mint nagybérlet egy tagban, 5000 hold közép és 5000 hold kis bérletes parcellákban. Ezzel szemben Szentesi János és társai kisebbségi véleménye az, hogy maradjon minden a régiiben, úgy ahogy eddig volt. Ez utóbbi felfogást ma már alig osztja valaki a közgyűlési tagok közül, mert mindenki át van hatva annak tudatától, hogy ez így nem maradhat és tovább nem lehet tűrni ezt a vagyonevesztő rendszert. Vannak azonban sokan, a kik a 24.000 holdnak bérbeadását ellen — pláne a 14.000 holdas nagybérlet belefoglalásával — nem értenek egyet, s ezek inkább azon megoldást volnának hajlandók elfogadni, hogy a 24.000 hold ne bérletbe adás által hasznosítsassék, hanem osztassék széjjel épen úgy, mint ezelőtt 30 évvel a bellegelő az ugynevezett ujosztású földel — a ház és földbirtokosok között — bizonyos váltásdíj (osztályozott holdanként 250—300 korona) lefizetése mellett, mely összeg a házipénztárba folyván be, mint községi pótdó alap, annak kamataiból egyszerre meglehetne szüntetni a pótdó. E tárggyban tartott pénteken délután értekezletet a debreceni gazdasági egyet választmányá,

Riekl Antal elnökletével, ez értekezleten Komlóssy Arthur és Váczy János fejtették ki a felosztás mellett nézetséget, ezzel szemben Békecsy László és Szentesi János azt proponálták, hogy vegye ki az egész Hortobágyot a gazdálkodó és jószágértő polgárság olvan összegért haszonbérbe, a mennyire a házipénztárnak szüksége van, illetőleg biztosítsák ugyanazon összeggel a várost, mint a mennyit a 24.000 hold bérbeadása által elérni akarnak; de aztán szabad használatra adassék át a polgárságnak, mely a maga jól felfogott érdekében saját belátása szerint fogja meghatározni a használat módját. Az értekezlet végül abban állapodott meg, hogy vasárnaphoz egyhétre, vagyis szeptember 9-én nagygyűlést hív egybe, melyen a gazdasági egyet tagjain kívül azon városi bizottsági tagok is résztvehetnek, a kik az ügy iránt érdeklődnek. Ezen nagygyűlésen azán mindkét vélemény elő fog terjesztetni és megvitattatni, hogy milyen álláspontot foglaljanak el a városi bizottsági tagok a közgyűlésen.

TAVIRATOK.

Wekerle és Kossuth tanácskozása.

Herkulesfürdő, szeptember 3. Vasárnap érkezett meg Wekerle Sándor miniszterelnök és Sztéryni József államtitkár, akiket az állomáson ünnepélyesen fogadták. Wekerle és Sztéryni Kossuthnál reggeliztek. A két miniszter 8 órakor visszavonult tanácskozásra, mely déli 12 óráig tartott. A kiegyezési javaslatokat tárgyalták. Wekerle és Sztéryni vasárnap este 7 órakor utaztak el és ma reggel 7 óra 15 perckor érkeztek Budapestre.

Mocsáry röpirata.

Budapest, szeptember 3. Mocsáry Lajos politikai röpirata, amelyben új függetlenségi párt alakítását sürgeti, ma jelent meg. A röpirat nem keltett feltűnést a politikai körökbe.

Beck szárnysegéd balesete.

Teschen, augusztus 3. Beck báró tábornagy a királygyakorlatok alatt életveszélyben forgott. Beck kíséretével patakon ment keresztül. A lova megcsuszolt és elesett, mire Beck a lóról a patakba zuhant. Az életveszélyes helyzetéből nyomban kimentették, s az azg báró könnyű sebével tovább folytatta útját.

Munkások baleset-biztosítása.

Budapest, szeptember 3. A kereskedelmi miniszteriumban ma kezdtek meg a munkások baleset-biztosításáról szóló javaslat tárgyalását Sztéryni államtitkár, elnökelete alatt. A tanácskozáson részt vettek: Hegedűs Lóránt, a gyáriparos szövetség elnöke, Galléri Manó, az iparegyesület igazgatója, Falk Zsigmond, Szávay Gyula és még számos szakember. A javaslatot általánosságban elfogadták.

Minisztertanács.

Budapest, szeptember 3. A nyári szünet után holnap lesz az első minisztertanács: amelyen valamennyi szakminiszter részt vesz Kossuth Ferenc kivételével, aki még Herkulesfürdőn üdül.

Az öngyilkos hazaáruló.

Budapest, augusztus 3. Faragó karrikatura rajzoló, aki a „Jugend” nek magyar gyalázó képet rajzolt, öngyilkos lett, miután a feleségét elvesztette. A hazaárulónak 3 kiskorú gyermeke maradt.

Véres sztrájk.

Petrossény, szeptember 3. A szénbányákban általános sztrájk tört ki. A sztrájkolók — mintegy 5000 ember — a püspöki gyülekeztek. A főszolgabíró oszlásra szólította fel a népet, de a felhívás sikertelen maradt. Erre a főszolgabíró katonaságot kért. Mintegy 600 katonát érkezett a bányavárosba. A parancsnok alezredes békés oszlásra szólította fel a munkásokat, majd szuronyroharral rendelt el. A munkások ellenesülttek és csak véres harc után oszlottak szét. Az összeütközésnek 2 halálos és 175 súlyos sebesültje van. Ujabbán ismét 2 század gyalogság, 1 század huszárság és 110 csendőr érkezett a rend fenntartására. A sztrájk vezéréit, Dulacit és 15 igazgatót elfogták.

Törvénykezés.

Esküdtársi főtárgyalások. Szeptember 5-én szerdán Inezedi Péter halálát okozott súlyos sebesülés büntetéseért. Szeptember hó 7-én pénteken Csiki Gáborné házastársán elkövetett szándékos emberölés kísérletéért fog a debreceni esküdtársak előtt állani.

Esküdtársi tárgyalás. Még az elmúlt év november hó 5-én történt, hogy Domby Miklós hajdukeresi jómódú aszmerter egy déltájban őszavazott feleségével s baltájával össze vicsza vadalta. A szerencsétlen asszony súlyos sebesítve november 18-án bele is halt. Házastárs ellen elkövetett halált okozó súlyos testi sértés büntetése áll ma Dombi Miklós az esküdtársak előtt. A tárgyalás 9 órakor kezdődött, s délig 10 tanut hallgattak ki. Delután még 5 tanut és a 2 törvényszéki orvost hallgatják ki. Ítéletre valószínűleg holnap kerül a sor.

Közgazdaság.

Saját termései borok elárúsítása. Eddig a közisztviselők, tanítók, lelkészek saját termései borait nem értékesíthették kis mértékben való elárúsítás által, ha kérték is ilyenre engedélyt, mindenkori elutasították. Szerelmes állapot volt ez nagyon, melyen orvosen változtatni kellett. Szőlősgazdák Országos Egyesülete tehát ez ügyben felterjesztéssel élt és kérte a jelenlegi állapotok megszüntetését. A fő és székvárosi pénzügyigazgatóság most értesítette a Magyar szőlősgazdák Országos Egyesületét, hogy a pénzügyminiszterium legutóbbi leirata szerint az egyesület felterjesztése értelmében a közisztviselők, tanítók és lelkészek saját termései borainak kis mértékben való elárúsítására szóló engedélyek iránti kérelmei a lehető méltányos elbánásban fognak részesülni.

A növendékállatok levágásának tilalmazása. Jász-nagykunszolnok vármegye közigazgatási bizottsága és gazdasági egyesülete legutóbbi ülésén a törvényhatósági allatorvos jelentése kapcsán foglalkozott a növendékállatok levágása tilalmazásának kérdésével. A jelentés szerint a megyei szabályrendelet azon intézkedése, amely a növendékállatok levágását korlátozza, teljesen illuzorius, amennyiben a növendékállatok ott levághatók nem lévén, azokat más megyékbe, különösen a budapesti vásárokat veszik össze. Így sem az intézkedés célját nem éri el, sem pedig a közönség az olcsóbb növendékmarha husához nem jut hozzá. A közigazgatási bizottság és a gazdasági egyesület, tekintettel arra, hogy a növendékmarhák levágásának korlátozása, most, midőn a szarvasmarhatenyésztés számbelileg hanyatlóban van, rendkívüli horderejű s országos gazdasági érdek, a bizottság a jelentés alapján elhatározta, hogy felkéri a megye törvényhatóságát, miszerint ezen kérdésnek az egész országra szóló egyöntetű rendezése

iránt a kormányhoz feliratot intezzen. Elhatározta továbbá, hogy az összes megyei gazdasági egyleteket felkéri hasonló állásfoglalásra.

Kevés a szénvagon. A magyarországi szénbányák már évek óta kéri és sürgetik a máv. igazgatóságot, hogy elegendő szénvagon állítson rendelkezésükre, mivel az ország szénhiánya miatt az időkben való fedezésének és az osztrák szénrel való eredményes versenyzésnek ez az előfeltétele. Eddig azonban hiába esett minden sürgetés. A „Műszaki Világ” most arról értesült, hogy Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter beható vizsgálatot indított az ügyben és a szénvagonok kiváló sürgősségét fennforogni látván, utasította a máv. igazgatóságot, hogy egyelőre 1500 darab szénvagonra sűrűn sürgős megrendelése végett indítsa meg a tárgyalásokat az illetékes vállalatokkal. Szakkörökben azt mondják, hogy szeptember, október és november hónapokban a szénvagonhiány igen élesen lesz érezhető. E helyütt említjük meg, hogy az egész országban igen nagy a kocsihány, mind a személyi, — mind a teheráru forgalomban. A cisternákocsikért valóságos harcot folytatnak a vállalatok, csakugy mint az utasok egy része az ülőhelyekért.

Köbányai sertésüzlet. Szeptember 3. Hízott sertésárak: I. Magyar elsőrendű: 1. Öregnehéz (páronként 400 kilogramm feletti súlyban) 113—118 fillérig. Fiala nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) 117—120 fillérig. Fiala közép (páronként 251—320 kilogramm súlyban) 124—128 fillérig. Fiala könnyű (páronként 350 kilogrammig terjedő súlyban) 128—130 fillérig. II. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm) 118—120 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm) — — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm) — — fillérig. Sertésüzlet: 1906. augusztus 29-ik napján volt készlet 44.737 darab. 1906. augusztus 31-ik napján felhajtatót 455 darab. 1906. augusztus 31-ik napján elszállított 526 darab. 1906. szeptember 1-6 napjára maradt készlet 44.666 darab. A hízott sertés üzletirányzata: kissé kellemesebb.

Regény-Csarnok.

Viszonyok.

Első história.

Amint megpillantotta a kocsi a gyorsan közeledő urat, leeresztette a gyeplőt, felállott a bakján és nagyot köszönt. Egyik legjobb kuncsaftja volt az. A leány még akart valamit mondani az őt cserben hagyó kocsisnak, de aztán belátta, hogy már késő: féltékeny összehúzta felső testén pompás palotóját, kiszált a kocsiból és így éppen szembekerült üldözőjével.

— Lia, te megfutamítottál előlem.

A leány még mindig nem tudta mit csináljon. Menekülni már nem lehetett, kénytelen volt valamit válaszolni.

— Hagyjon uram, hagyjon el.

Az elegáns ur, igazi férfiszépség, gyengéden karon fogta a leányt és elvezette egy közeli mellékutóba, ahol még teljes éjszakai csend uralkodott.

— Nézd Lia, édes Liám, nem tehettem mást, fel kellett, hogy keresselek. Talán megörültem volna, ha ma éjjel nem látlak.

— Ön tudja nagyon jól, köztünk vége mindennek.

— Nincs vége, nem lehet vége. Én még mindig szeretlek, te is szeretsz. Ne tagadd, ha nem szeretnél, nem félnél tőlem, nem menekülnél előlem.

Azután minden átmenet nélkül hozzátette:

— Lia, gyere vissza hozzám.

A leány szemében vad tűz gyúlt ki ezekre a szavakra. Istenien szép volt ebben a pillanatban.

— Vissza, hozzád? Igen, mint hitvesed. A férfi összehúzta magát. A leány folytatta:

— Azt akarod, menjek vissza hozzád szeretőnek, ocselédnek, durva eszköznek. Nem, ezt te nem fogod soha többé megérni. Elcsábítottál, nem tudtam ellenállni. Most kö-

vetelem azt, amit elválásunkor követeltem: Tedd jóvá a rosszat, a helytelen, a te nagy bűnödöt. Mint elcsábított bűnös nő voltam neked, állami és társadalmi morálba ütköző életet éltél velem, így akartál velem mindig meglegni — nyomorult, miután elcsábítottál. Se a törvény, se az egyház nem adta ránk az áldást. Én kértelek, én könyörgtem neked, tedd jóvá a mulasztásodat. Szerettelek, én akkor még igazán szerettelek, de éreztem, hűségeidnek, érzelmeid igaz voltának, való érzelmeidnek tanujele, fokmérője csak az lehet, ha hitveseddé is avatod azt a nőt, akit eddig csak elrejtve tartottál házadban és akit eddig minden szorosabb kötelek, kötelezettség nélkül „önzetlenül szeretted”. — Szerelmed igaz bizonyítéka nekem, kit a társadalom perzselő tekintete őt ballépésemért, elégtétel, kárpótlás lett volna az, ha meesküszöl velem. Elég gyáva voltál ezt nem megtenni. Megutáltalak, otthagytalak.

A férfi leütötte a földre szeméit.

— Hallgass meg Lia. Ez nem mehet így. Én csábítottalak el, az igaz. De te most teljesen a bűn útjára tértél. Azt hiszem, nem egészen bizonyos, ennek én vagyok az oka. Ez rettenetes, ezt én jóvá akarom tenni. Lia, jöjj vissza hozzám. Nézd, elvenni nem vehetek el törvényszerint. Lásd, a multad...

— Oh nyomorult! és azelőtt?

— Azelőtt. Azelőtt, ki tudja, ha nem hirtelenkeded el a dolgot, tán mégis... De te olyan egyszerre hagytál engemet a farkánál. Most már... Most már Livám, bevallom, ez lehetetlen. Nekem pozícióm, rangom van, ezt meg kell tartanom. A társadalom ebben a tekintetben nem ismer tréfát. De szeretlek, még mindig szeretlek. Ma éjjel, magam sem tudom, valami lázroham szállt meg. Szembe jutottak azok a szép napok, amiket együtt töltöttünk. Liám, édes Liám, és még mindig örültem szeretlek. Ennek bizonyítéka az, hogy felkerestelek. Jár vissza hozzám. Légy okos és engedelmeskedjél.

— Scha többé. Vagy az oltáron át.

— Akkor nem is szeretsz már.

— Erre te tanítottál meg.

Lina, én akarlak! Jár velem.

— Igen, mint törvényes hitvesed.

— Ez lehetetlen, Lia, ez lehetetlen! De egy ígéretet teszek, Lia, hallgass engem. Jár most hozzám és én halálos ágyamon, életem alkonyán megesküszöm veled.

(Folytatjuk.)

Pénzkölcsön.

minden összegben, mindenkinek, kötelezvényre, váltóra, butorra, életbiztosításra, betáblázásra 3 1/2 4 és 5%-ra. Részletfizetésre. Lölhoffel G. Berlin W. 35. Válaszbélyeg küldendő.

347—30—13.

Az iskolai év kezdete alkalmából ajánljuk dusan felszerelt raktárunkat a t. szülők szives figyelmébe;

Fiu és Férfi ingek, lábravalók, harisnyák, nyakkendők, peplanok, madráczok és flanell takarók

nagy választékban.

Feltűnő olcsó szabott árakhoz.

SZABÓ LAJOS FIAI

Vászon, Divat és Szőnyegáruház

DEBRECZEN, ROZSA UTCZA.

**Szerbvászon
bluzokra és pon-
gyolákra
most**

17 Kr.

Bosznay J. és Társa

—● divat-áruházában ●—
Debrecen, Kossuth-utca 5. szám.

P. Bánházán,

ALLOMÁS Ermihályfalva,

Bory Béla

urnál 445-3-3.

4700 darab kinagyolt

nyirta keréktalp

eladó százanként

20 koronáért.

Fischer Adolf

ujjonnan épült házában azonnal kiadó:

nagy üzlet a földszinten,
félelemeti üzlethelyiség,

világos száraz sonterrain (pince)
helyiség 443-3-3.

NOV. 1-TŐL kiadó

két szoba, fürdő szobából álló
GARCON lakás

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a **BLAU LIPÓT FIAI UTÓDA** ékszerüzletet megszerezvén, hogy a n. é. közönség választék tekintetében évről-évre fokozódó igényeinek a legnagyobb arányokban megfelelhessenek, ezen 30 év óta fennálló üzletet a helybeli piacon 24 éve létező üzlettemmel egyesítettem.

Ennélfogva a Blau Lipót és Fiai Utóda cég e hó végén beolvad Lőfkovits Arthur cég alatt fennálló üzletembe, miáltal elérem azt is, hogy a költségek tetemesen oszkenvén, áruimat az eddiginél is olcsóbban szolgálhatom.

Bizton remélem, hogy mindkét üzletem, mélyen tisztelt vevői annál szívesebben fogják törzsüzletemet becses bevásárlásaikkal támogatni, mivel itt a legmesszebb menő előzékenységre, szakértő, solid kiszolgálatra, óriási választékra és a lehető legjutányosabb árakra találhatnak.

Magamat a jövőben is a n. é. közönség nagybecsű pártfogásába ajánlva

vagyok kész szolgálja

Lőfkovits Arthur

órák és ékszerész.

392-15-7.

DEBRECEN.

A szépség egyik főkelléke a szép arcbőr.

Minden hölgynek módjában áll ezt megszerezni,

a FÖLDES-féle

MARGIT-CRÊME

csodás hatású arckenőcs használata által.

A Margit crême egy rendkívül finom, kellemes szikosságu, gyorsan felszívódó, kedves illatu vegy-szer, mely már az első kísérlet alatt mintegy behizelgi magát; a bőrnök rögtön kellemes puha bársonyszerű tapintatot ad, 10-12 nap alatt teljesen átalakítja a bőrt, nyomtalanul eltünteti szeplőt, májfoltot és mindennemű bőrtisztálanságot.

Előnyös tulajdonsága ezen crémnek, hogy a bőrt nem teszi zsíros tapintatuvá, fényessé, mint más kenőcs, sőt ellenkezőleg, annak fényét, mint a puder elveszi, minél fogva nappal is alkalmazható. A bőrt táplálja, mitől az gyermekded üdéséget, teltséget, bársonyszerű puhaságot és kellemes tapintatot nyer. Leglényegesebb előnye, hogy higanyt élmot nem tartalmaz és így teljesen ártalmatlan.

Ára egy tégelynek 2 korona, kis tégelynek 1 korona.

Margit-szappan 70 fill., — Margit-pudet K 1.20, — Margit-fogpap 1 K. — Arcvizi 1 Kor.

Készíti: **Földes Kelemen**
gyógyszerész ARADON. 176-10-10

6 koronás rendelések bérmentve küldetnek.

Kapható: Balázs Ödön, Grósz Nagy Ferenc, Jóna és Jóna drog. Steiner Manó, Mihalovits J., Muraközy László, Szilcz Ferenc gyógyszerárakban.

Tulipán-Padlófénymáz!
(Linoleum)

Védjegyezve

Tulipán-Padlófénymáz!
(Linoleum)

Hazai gyártmány

Ne vásároljunk osztrák padlófénymázt, mert

- A Tulipán-Padlófénymáz az eddig létező osztrák gyártmányokat messze felülmúlja.
- A Tulipán-Padlófénymáz tartós, rögtönsszáradó és tűlkőfényű gyönyörű zománczsal bír.
- A Tulipán-Padlófénymáz vizel mosható
- A Tulipán-Padlófénymáz tetszetős nemzetiszinű tulipános 1 kg. bádogdobozokban van csomagolva és 3 féle színárnyalatban létezik.
- A Tulipán-Padlófénymáz minden nagyobb fűszerkeredésben és drogueriában kapható.

Viszontelárusításoknak legjutányosabb árajánlattal szolgál

Maklár Gyula és Társai

vegyészeti festék-, lakk- és kencegyár
BUDAPEST, IX. Remete-utca.

275-5-5.

Hazai gyártmány!

Partoljuk a hazai part!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja 10 szög 30 fillér, minden további szó 3 fillér vastagabb betűkkel nyomtatott szó 6 fillér.

Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges bélyeg beküldetik. Apró hirdetések előre fizetendők.

Haszonbérbeadó birtok.

A szemesen 19 nyílas tanya épületekkel ellátott földbirtok 1906. október 1-től kezdve haszonbérbeadó, értekezhetni Dr. Márton Kálmán Piac utca 44 szám alatt. 397-x-1.

Csemegé szállít

ajánlok kereskedők és magán fegyasztók részére a legolcsóbb napi ár mellett. Darvas Mária szállítókivitele Debrecen. Telefon 294. 427-20-2.

Két utcai

szoba, irodának is alkalmas (külön lakosztály) barmikor kivehető. Fűtésvezérlő utca 14 szám alatt. 452-10-1.

Szép irasu

szatember, ki a könyvelésben is jártas, a délutáni órákra állást keres. Czim a kiadóhivatalban.

Tankönyvek az

összes fiú és eányiskák lak részére fél áron kaphatók Harmath Pál könyvkereskedésében Fűvészkert u. 14. Irészerekus választó ban legelősebben beszerezhető. Telefon 874. 434-10-1.

Egy csinosan

butorozott utcai szoba előszobával s kú ön bejárattal esetleg teljes ellátással is kiadó magán os u in-nél. C.m: Czegléd-utca 9. 454-1-1.

Intelligens

ari család izr. jó házból való iskolás gyermeket ellátására vállalna. Finom bánásmódról és feügyletről kezeskednek. Czim a kiadóhivatalban.

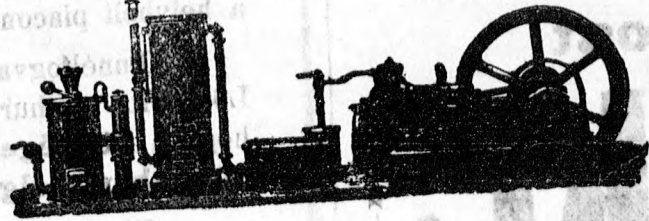
Kisebb fajta

káposztás hordó megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban.

OSERS és BAUER motorgyár Budapest, Podmanicky-u. 18.

Ajánlja elsőrendűnek elismert legújabb szerkezetű szivógáz generatoros motorait. 346-16-11.

Üzemköltség iránként és lóerőnként 1 1/2-2 1/2-fillér. Ant-racit, faszén, vagy fokoz tüzelésre egy aránt alkalmas.

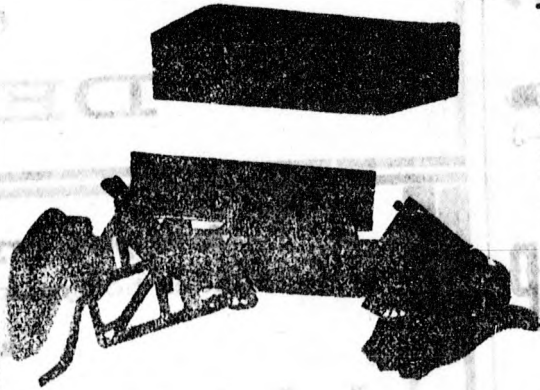
Legmeszebb menő szavatosság! Első rendű referenciák. Kedvező fizetés felvételek.

Benzin Motorok és lokomobilok szolid kivitelben.

Költségvetéssel és árjegyzékkel díjmentesen szolgálunk!

Legújabb találmány!

Osztr. szabad. bej.

A. Tevonderen x L. Pollaert Dalheim a R. D. K.

Mindenki maga gyártja a követeket!

Cement-, fal-, kő forma teljesen felszerelve csak 36 korona

Egy munkás egy formával naponta 1500 követ készít. Pléhalj nem szükséges. Ez a forma különösen alkalmas swemm kövek gyártása, Brosurák ingyen és bérmentve.

DEBRECZEN és HAJDUMEGYE

egyetlen **délután** megjelenő napilapja

A

DEBRECZEN

Hirdetésekre legalkalmasabb és legmegbízhatóbb. Biztos eredmény.

Kiadó hivatal: Piac-utca 9. — Telefon szám 412.